

Ja ens van avisar

A Dorothy Parker
li van dir enginyosa
abans que geni.

Dorothy Parker té un conte on una parella agafa un home de fer feines, algú que els cuini. Ell és coronel. Ella escriu. I es topen amb un home que, lluny de dedicar-se a les feines de la casa encomanades, els dona la tabarra cada dos per tres explicant-los les seves bondats i altíssimes capacitats. L'home de fer feines té un monstre d'ego a dins que treu a passejar com qui treu el gos i el posa al mig de totes les relacions. Amb una senzilla alteració dels rols estereotipats, amb una exageració obsessiva (a la manera quimmonzoniana, als nostres ulls), Dorothy Parker (1893-1967) porta a l'extrem l'absurd quotidià. Provoca la rialla i alhora la glaça. L'home ungit per segles de tenir el discurs públic a mà, d'ostentar-lo i remenar-lo, de sentir-se cridat a opinar de tot i saber-se escoltat per tot, és objecte d'una caricatura implacable i corrosiva fins a l'última arrel del cabell que li queda. El coronel i la dona que escriu acaben fins al barret de l'home de fer feines que s'exemplifica fins a límits insospitats. El conte treu petroli d'un afer domèstic per ensenyar-nos la rellevància pública de rols de gènere i socials que es perpetuen, en una inèrcia que Dorothy Parker s'encarrega d'estomacar així que en té oportunitat.

Una altra que ja ens va avisar del poder del cànon androcèntric va ser Virginia Woolf (1882-1941). El cànon androcèntric tant va per a qui l'escriu com per a qui el protagonitza. L'universal masculí com a mesura de totes les coses, tant per entendre la literatura com el cinema, les normes socials, l'esport, els jocs de rol i les contorsions de la mona Xita enfilada

ANNA
BALLBONA

@Aballbona

dalt d'un cocoter. A *Flush*, la biografia del gos de la poeta Elizabeth Barrett Browning, que alhora fa les funcions de retrat d'època, del classisme i l'abisme de gènere i del xoc cultural, demostra una lucidesa esmolada i visionària. Hi ha un moment que es refereix al fet que el quisso adorable biografat va ser pare essent un cadell. I diu: "Una conducta d'aquesta mena, en un home de l'any 1842, hauria requerit alguna excusa per part del seu biògraf; en una dona, cap excusa no hauria estat possible i el seu nom, esborrat per la ignomínia, hauria desaparegut del paper imprès". *Flush* va tenir un èxit rebentaire quan es va publicar, el 1933, i va ser traduïda al català per primera vegada el 1938 per Roser Cardús i Malagariga. El 1938, una d'aquestes esclatxes de

la història. No sé si a l'època afirmacions com aquesta van ser enteses al complet. No sé si el fet d'escriure una biografia d'un gos va ser entès com un estirabot, com una sortida enginyosa, i no pas com el *tour de force* que Woolf planteja, fent trontollar el marc de les eines intel·lectualoides i el marc d'allò sensitiu més enllà de l'humà que es pot posar en paraules. A Dorothy Parker li van dir enginyosa abans que geni. El que està clar és que són autors que reclamen lectures constants i que les tinguem a l'abast en aquest segle tempesat. És el mateix que la relectura de Mercè Rodoreda i Víctor Català. Qui se'n recorda, ara, de la bleada que va pintar Terenci Moix parlant de la Colometa de *La plaça del Diamant* o de l'entrevista perplexa de Baltasar Porcel a una Víctor Català al llit? Tant de bo la relectura incorpori a la tradició i al corrent d'esmolet autores que encara n'han quedat al marge (país de monocultiu, aquest, ja ho sabem!); autores com Aurora Bertrana, que ara "presenta" la novel·la inèdita *Cendres*. Rellegint i sacsejant la tradició es desvetllen creativitats i fulgors d'avui. Per molt que n'hi hagi que s'esforcin a semblar-ne els inventors, ningú ha inventat la sopa d'all. A *Els homes m'expliquen coses*, Rebecca Solnit avisa dels senyors —de mena, edat i casta diversa— que alligonen a autores sobre la seva pròpia obra. Per molt que aquest tic es perpetui, la tradició —Parker, Woolf i companyia— és mesella i és allà i cal anar-la a buscar. Sobretot, sobretot, per continuar fent llençots. Tant hi fot si els volen entendre o no.

Periodista i escriptora